

Burgemeester & wethouders

Datum 27 maart 2024

Onderwerp

Plan van aanpak ondermijning

Wij willen

Het plan van aanpak ondermijning implementeren.

Wij besluiten

1. In te stemmen met het plan van aanpak ondermijning;
2. Het plan van aanpak ondermijning in het kader van de Kadernota (2025-2028) voor te leggen aan de gemeenteraad;
3. De kosten van het plan van aanpak ondermijning mee te nemen in de integrale afweging voor de Kadernota (2025-2028).

Want

- 1.1 *De gemeenteraad heeft ons de opdracht gegeven om te komen tot een plan van aanpak ondermijning met ambities en kosten.*

Uit het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar ondermijning in onze gemeente en de bestuurlijke aanpak hierop komt naar voren dat ondermijning een groot probleem is. De organisatorische aanpak hiervan is echter onder de maat: de gemeente heeft geen goede informatiepositie, reageert op incidenten en heeft weinig capaciteit. Ook wordt ondermijning veelal gezien als een veiligheidstaak, terwijl ondermijning geen veiligheids-, maar een maatschappelijk probleem is. Daarom dient er integraal te worden samengewerkt en ligt er ook een grote rol weggelegd voor andere gemeentelijke afdelingen. De aanbevelingen van het onderzoek van de Rekenkamercommissie zien onder meer op het beleidsmatig prioriteren van ondermijning en op een structurele aanpak van ondermijning.

Met het onderhavige plan van aanpak ondermijning (bijlage 1) wordt hieraan invulling gegeven. In het plan van aanpak ondermijning zijn de minimale aanbevelingen van de Rekenkamercommissie overgenomen. In het plan is een overzicht opgenomen welke maatregelen er getroffen moeten worden en wat de bijbehorende kosten (€566.000,00) zijn.

Opgemerkt dient te worden dat binnen het college nog de discussie moet plaatsvinden of de kosten binnen de bestaande capaciteit uitgevoerd kunnen worden of dat dit bedrag (gedeeltelijk) beschikbaar gesteld moet worden. Bij het eerste kan worden gedacht aan een nieuwe prioritering van de taken die de medewerkers van het team Veiligheid uitvoeren (bijlage 2). Op dit moment houden zij zich bezig met 52 thema's, waarbij voor het merendeel geldt dat deze thema's enkel worden opgepakt als zich incidenten voordoen. Vanwege capaciteitsgebrek is het niet mogelijk om een structurele aanpak uit te voeren op deze thema's. Om de maatregelen van het plan van aanpak ondermijning binnen de bestaande capaciteit uit te kunnen voeren, is het mogelijk dat enkele veiligheidstaken niet meer door medewerkers van team Veiligheid opgepakt kunnen worden. Indien het college dit niet als wenselijk acht, is het mogelijk om voor het plan van aanpak ondermijning een bedrag beschikbaar te stellen.

Het bovenstaande geldt ook voor boa's. Binnen de gemeente is hieraan een tekort. Als zij extra taken krijgen in de uitvoering van het plan van aanpak ondermijning, dan moeten zij overige taken laten liggen. Als het college dit ook niet wenselijk acht, is het mogelijk om voor het plan van aanpak ondermijning een bedrag beschikbaar te stellen.

Bij 'Achtergrond' leest u meer informatie over het inhoudelijke plan.

2.1 *De gemeenteraad heeft ons de opdracht gegeven het plan van aanpak ondermijning in het kader van de Kadernota (2025-2028) ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.*

De gemeenteraad heeft op 2 november 2023 ingestemd met het raadsvoorstel 'RKC-rapport Ondermijning' d.d. 21 september 2023, waarin het college de opdracht wordt gegeven om het plan van aanpak ondermijning ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

3.1 *De gemeenteraad heeft ons de opdracht gegeven om de kosten van het plan van aanpak ondermijning mee te nemen in de integrale afweging voor de Kadernota (2025-2028).*

Maar

Het is mogelijk dat het college niet volledig instemt met het plan van aanpak ondermijning. Dit heeft tot gevolg dat niet alle maatregelen uitgevoerd kunnen worden. Dat gaat ten koste van de aanpak van ondermijning.

Achtergrond

Inleiding

Het doel van het plan van aanpak ondermijning is om zowel binnen- als buitengemeentelijk de samenwerking te bevorderen om:

- te voorkomen dat de gemeente (onbewust) ondermijning faciliteert (preventie);
- te voorkomen dat er risico's zijn op bedreigingen voor de leefbaarheid en de openbare orde in de gemeente (preventie);
- de onrechtmatige situatie in de gemeente te herstellen (repressie).

Om ondermijning in onze gemeente effectief te kunnen aanpakken, wordt er in het plan van aanpak ondermijning geprioriteerd naar specifieke ondermijningsfenomenen. Het onderzoek van de Rekenkamercommissie laat zien dat in onze gemeente een duidelijke top 3 naar voren komt qua ondermijningsfenomenen: hennepsteelt, drugshandel en misstanden met vastgoed. Daarnaast laat het bovengenoemde onderzoek zien dat er een blinde vlek is op het buitengebied (zoals bedrijventerreinen, vakantieparken en het landelijke gebied). Dit betekent dat de gemeente een dusdanige gebrekkige informatiepositie heeft dat het niet duidelijk is of hier ondermijning voorkomt. De komende vier jaren ligt daarom onze focus op de aanpak van deze vier ondermijningsthema's.

Om de ondermijningsthema's doeltreffend aan te pakken, is het plan van aanpak ondermijning gebaseerd op de volgende 5 pijlers (die overeenkomen met de Drentse aanpak ondermijning, waaraan de gemeente deelneemt):

1. Verhogen **bewustwording**
2. Versterken **informatiepositie**
3. Verscherpen **beleid en regelgeving**
4. Ondersteunen **integriteit en weerbaarheid bestuur en organisatie**
5. Bevorderen **communicatie**

Per pijler volgen er maatregelen om de doelstellingen te bereiken. Sommige maatregelen zijn algemeen van aard, andere maatregelen zien op specifieke ondermijningsthema's. Ook zijn sommige maatregelen binnen de bestaande capaciteit al in werking gezet en worden deze gecontinueerd en verbeterd.

In de bijlage 'Plan van aanpak ondermijning' worden de maatregelen uitgebreid toegelicht. Voor het overzicht, gelet op de fase waarin het plan van aanpak ondermijning zich bevindt, worden per maatregel ook de financiële gevolgen genoteerd.

5 pijlers

1. Verhogen bewustwording

De pijler 'verhogen bewustwording' betreft het vergroten van kennis en bewustwording over het thema ondermijning binnen de eigen organisatie. Binnen deze pijler wordt als eerste geïnvesteerd in het leren herkennen van signalen van ondermijning. De tweede stap binnen deze pijler betreft de inrichting van en samenwerking binnen de organisatie. Zijn alle domeinen betrokken bij de aanpak? Wordt er integraal gewerkt aan de aanpak van ondermijning?

Binnen deze pijlers zijn er 6 maatregelen. De geschatte kosten die hiermee gepaard gaan, zijn € 2.000,00. Deze kosten zijn nodig voor het huren van een ondermijningsset/drugscontainer (ter bevordering van het sneller herkennen van ondermijningssituaties).

2. Versterken informatiepositie

Binnen de tweede pijler staat het versterken van de informatiepositie centraal. Hieronder valt de wijze waarop de organisatie haar informatiehuishouding heeft ingericht om signalen van ondermijning te signaleren, te melden en op te volgen.

Binnen deze pijler zijn er 5 maatregelen. Hiermee gaan geen kosten gepaard.

3. Verscherpen beleid en regelgeving

Bij de derde pijler gaat het om het verscherpen van beleid en regelgeving. Met het juiste bestuurlijke instrumentarium kan effectief worden opgetreden tegen ondermijning.

Binnen deze pijler zijn er 13 maatregelen. Om deze maatregelen uit te kunnen voeren, zijn de geschatte kosten € 561.200,00. Een groot deel van deze kosten (€531.000,00) betreft salaris: 2fte vergunningverleners APV, 1fte Bibob-onderzoeker, 1fte analist, 2fte boa's en 1 fte adviseur ondermijning. Dit is nodig voor het wijzigen van de APV (deze ondermijningsproof maken), het wijzigen van het Bibob-beleid en het uitvoeren van de Bibob-onderzoeken, het datagestuurd werken, het uitvoeren van controles, het wijzigen van het prostitutiebeleid, het verkennen van de mogelijkheden binnen de Wet goed verhuurderschap en het verkennen van de mogelijkheden binnen zorgfraude.

Een ander deel betreft de schatting van het aantal adviesaanvragen bij het Landelijk Bureau Bibob (ten behoeve van de Bibob-onderzoeken), het aanbieden van voorlichtingscampagnes ondermijning aan scholen en de inzet van de RUD Drenthe bij ondermijningscontroles.

4. Ondersteunen integriteit en weerbaarheid bestuur en organisatie

Bij de vierde pijler gaat het om de integriteit en de weerbaarheid van het bestuur en de ambtelijke organisatie. Binnen deze pijler staat de mate waarin binnen de gemeentelijke organisatie waarborgen zijn ingebouwd om de integriteit en veiligheid van bestuurders en medewerkers zeker te stellen centraal.

De gemeente Hoogeveen heeft al flinke stappen gezet op dit onderwerp. Desondanks worden er 3 maatregelen opgevoerd, zodat er blijvende aandacht voor dit onderwerp is. Hierbij gaan geen extra kosten gemoeid

5. Bevorderen communicatie

De laatste pijler van het plan van aanpak ondermijning is het bevorderen van de communicatie omtrent ondermijning. Communicatie is namelijk een effectief middel voor het versterken van de weerbaarheid tegen vormen van ondermijning. Door een programma en goede planning kan informatie op de juiste manier verspreid worden.

Binnen deze pijler volgt er 1 maatregel. Voor het maken van communicatiemiddelen (posters, informatiefolders) wordt een bedrag gevraagd van € 2.000,00 per jaar.

De financiële gevolgen zijn

Met de 28 maatregelen die in het plan van aanpak ondermijning zijn opgenomen, wordt de basis gezet in de aanpak van ondermijning binnen onze gemeente. Om deze maatregelen te behalen, wordt er exploitatiegeld gevraagd van €566.000,00. Het gaat om structurele kosten van €495.000,00 en incidentele kosten van €71.000,00. Zie voor de berekening de onderstaande tabel:

Onderwerp	Kosten
Ondermijningsset*/***	€ 2.000,00
Vergunningverlener APV 2fte (1fte**)/(1fte***)	€ 138.000,00
Bibob-onderzoeker 1fte */**	€ 86.000,00
Adviesaanvragen LBB **	€ 15.400,00
Leerlingalert **	€ 3.000,00
Analist 1fte **	€ 86.000,00
Boa 2fte **	€ 135.000,00
RUD Drenthe **	€ 11.800,00
Adviseur ondermijning 1fte **	€ 86.000,00
Communicatiemiddelen **	€ 2.000,00
Totaal	€ 565.200,00
Afgerond	€ 566.000,00

* Mogelijk kunnen deze kosten (gedeeltelijk) vergoed worden vanuit de Drentse Aanpak Ondermijning.

** Structurele kosten

*** incidentele kosten

Bij exploitatiegeld gaat het om risico's en kansen. Er wordt in de tussentijd onderzocht of de kosten voor de ondermijningsset en voor de Bibob-onderzoeker (gedeeltelijk) vergoed kunnen worden vanuit de Drentse Aanpak Ondermijning.

Voor de salarisindicaties volgt in bijlage 3 een meer gedetailleerde berekening.

Alternatieven

Er zijn meerdere scenario's:

1. Het is mogelijk dat u niet (volledig) instemt met het plan van aanpak ondermijning en de bijbehorende formatie. Dit heeft tot gevolg dat niet alle maatregelen uitgevoerd kunnen worden. Dat gaat ten koste van de aanpak van ondermijning.
2. Het is ook mogelijk dat u volledig instemt met de maatregelen van het plan van aanpak ondermijning, maar niet met de bijbehorende formatie. Dit heeft tot gevolg dat het bestuur op andere thema's een keuze moet maken.

Communicatie

De gemeenteraad wordt geïnformeerd over het plan van aanpak ondermijning.

Bijlagen

1. Bijlage 1. Plan van aanpak ondermijning.

2. Bijlage 2. Taken medewerkers team Veiligheid.
3. Bijlage 3. Berekening salariskosten.